

Gümnaasiumiaste 10.-12. klass

Muuseumitundide külastamiseks on vajalik eelregistreerimine. Tunnid on tellitavad teile sobival ajal ja laste vanusele vastavas pikkuses.

Aastaringssed muuseumitunnid

TEEMA	MUUSEUMITUND/ PROGRAMM/KESTUS	SISU/TEGEVUS(ED)	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
Koolielu	Kikas kutsus kooli (1,5 tundi)	Astume näitusel „Kuke kannul kooliteel” läbi sajandite, mil Eesti talulastele on kirjatarkust jagatud. Räägime, kuidas kool, õppimine, haridus ja haritus Eestimaal on aja jooksul muutnud. Vanas klassitoas õpime talulaste kombel, aga arutleme ka, milliseks võiks kool muutuda tulevikus.	Eesti ajalugu 2.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
20. sajandi ajalugu, kodukoha lugu	1940. aastate valikud (45 minutit)	Meil kõigil tuleb teha elus palju valikuid, osa neist on olulisemad kui teised. Ajaloo õppimise mõte on otsustusvõime arendamine. Ajalugu annab võimaluse vaadata meie eelkäijate tehtud otsuste tulemusi. Muuseumitunnis mõtiskleme valikute üle, mis olid Võrumaa noortel 1940. aastatel. Ajastusse sisse elamiseks proovime astuda päris inimeste kingadesse, olgu see metsa läinud Alfred, Rootsi põgenenud Karl või koju jäänud August. Mõtleme, millised olid nende valikud ja mida meie nende asemel teeks. Meil on võimalus teada saada, mis neist sai. Vaatame metsavennapunkri sisustust ja eluolu ning metsavendluse kohta käivat ekspositsiooniosa.	Ajalugu, ühiskonnaõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5629 7354 Mirja.Ots@wi.ee vorumuseum.ee
Eesti (rahva)kultuuri- tegelased	Eesti kirjanduse lätetel (1,5 tundi)	Tutvustatakse kirjandusliku ekspositsiooni kaudu Kristjan Jaak Petersoni ja Otto Wilhelm Masingu osa rahvusliku ilukirjanduse alguses ja seoseid Fr. R. Kreutzwaldi elu ja tegevusega. Töölehe täitmine raamat-stendide materjali põhjal õpetaja valikul.	Kirjandus, 10. klass.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
	Rahvaluule (1,5 tundi)	Tutvustatakse kirjandusliku ekspositsiooni kaudu rahvaluule kogujaid J. Hurt, Fr. R. Kreutzwald ja rahvaluule töötlusi. Eepose mõiste. Väljapanek muuseumi kogudes olevatest eepostest. Töölehe täitmine raamat-stendide materjali põhjal õpetaja valikul.	Kirjandus, 10. klass.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Kunstiõpetus	Kunstitund (1 tund)	Kunstitund on seotud galeriis oleva näitusega. Näituste ajakava on muuseumi kodulehel https://vorumuseum.ee/kulalisele/naitused/ Tunnis tutvume näitusega. Kordame primaarvärvidest sekundaarvärvide segamist. Maalime akrüülvärvidega kasutades molberteid nagu päris kunstnikud.	Kunstiõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuseum.ee
Rahvuskirjandus	Fr. R. Kreutzwaldi rahvuseepos "Kalevipoeg" (1 tund)	Tutvustatakse "Kalevipoega" ja tema kohta ajastus ning rahvuskirjanduses. Keskendutakse vastavalt õpetaja valikule järgmistele Fr. R. Kreutzwaldi tegevusega seotud teemadele: eesti keele arendaja, rahvusteaduste rajaja, noorte jõudude toetaja. Töölehtede täitmine: raamat-stendid ja kirjanduslik ekspositsioon. Väljapanek Kalevipoja edasiarendustest. Katkend etendusest A. Kivirähk "Kalevipoeg".	Kirjanduse 3. kursus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumikogud	Tulmest museaalini (1,5-2 tundi)	Muuseumi „kõõgipoolt“ tutvustav muuseumitund. Teeme praktiliselt läbi, kuidas ühest esemest/fotost/dokumendist saab muuseumiese ehk museaal. Tunni lõpuks valmib mininäitus.	Eesti ajalugu 1. Kirjandus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Muuseum kohvris (45 minutit)	Kohvritunnid sobivad ilmestama neid ajalootunde (ka teisi ainetunde), kus on juttu Eestist ja eestlastest. Programm elvadab koolitundi, tekitab huvi muuseumi ja seal hoiul olevate esemete vastu ning ärgitab lapsi ka oma ümbruskonnas huvilisema pilguga ringi vaatama, sest iga möödunud päev on ju juba ajalugu. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu 2. Inimeseõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Muinasjututund	Põhja konn (1,5 tundi)	Muinasjutu jutustamine, töötoas "Põrguneitsi varakamber" klaaspärlitest käepaela valmistamine.	Eesti keel, kunstiõpetus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 5192 8199 marika.sepp@wi.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Kreutzwaldi looming (1 tund)	Tutvumine ekspositsiooniga: elumaja ja ait, animafilm "Naljakas härjamüümine".	Kirjandus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Muuseumitund	Kalevipoeg (1 tund)	Tutvumine ekspositsiooniga, "Kalevipoja" etendusest katkendi vaatamine, töölehe täitmine.	Kirjandus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Teekond maailma otsa (1,5 tundi)	Tutvumine "Kalevipoja" 16. looga "Teekond maailma otsa", lauamängu mängimine, töötuba "Tarkuseraamat".	Kirjandus, kunstiõpetus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 5192 8199 marika.sepp@wi.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Fr. R. Kreutzwaldi elu ja looming	Tutvumine ekspositsiooniga.	Kirjandus.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumitund	Laulupidude traditsiooni sünd (1 tund)	Laulupidude traditsiooni sünd ja esimeste laulupidude tutvustamine.	Kultuurilugu.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 5804 6800 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Rahvakalender ja tähtpäevad

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	SEPTEMBER			
6.- 8. september	Seenepäevad (kuni 1,5 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Tutvume seente maailmaga: saame teada milliseid põnevaid seeni kasvab muuseumi ümbruses, kus elavad seened talvel, millised seened on kõige mürgisemad ja millised head söögiseened. Õpime seene vaatlemist, kuidas seeni korjata ja mismoodi seentest süüa teha. Seenerada on avatud, kuni loodus seda lubab.	Bioloogia	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee monistemuuseum.ee
september	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Tüdrukute õhtu (2 tundi)	Pruudikandidaadil tuleb oma käteosavust ämmale tõestada. Enne pulmi on mõrsjal koos sõbrannadega sobiv tulla muuseumisse, et järele proovida, kas tulevane perenaine saab hakkama traditsiooniliste töödega. Noortel naistel tuleb tõestada enda oskusi mitmes talutoimetuses.	Inimeseõpetus. Ajalugu, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka eestikeelne mänguvariant.	Eesti keel. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui sauna köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	OKTOOBER			
5.-9. oktoober	Leivanädal Karilatsis (1,5 tundi)	Suitsuhõngulises rehetas saad teadmise, kuidas leib on sajandeid eestlase lauale jõudnud. Käime läbi teekonna viljakülvist leivatüki suhupanekuni.	Kirjandus, ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
12.- 15. oktoober	Leiva- ja pudrunädal (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Leivapäeval õpime tundma erinevaid teravilju taimena ja terana, saame teada millisest teraviljast valmistatakse leiba, millisest saia, millisest putru. Millist vilja sööb hobune, millist lehm ja siga. Proovime läbi tööd rehepeksust jahvatamiseni kiviaegsel ja taluaegsel viisil, maitseme kodus küpsetatud leiba.	Bioloogia, eesti keel, kehaline kasvatus.	Mõniste Talurahvamuuseum tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee monistemuuseum.ee
oktoober	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	DETSEMBER			
01.-22. detsember	Jõulud Mõniste Talurahvamuuseumis (2,5 tundi)	Käime läbi nelja erineva ajastu jõulud: tsaariaja jõulud koos jõulusokuga, esimese Eesti Vabariigi aegne jõuluõhtu koos tagurpidi kasukaga vanaga, Nõukogude aegne näärpüha koos näärivanaga ning kaasajale omased jõulud koos uhke jõuluvanaga. Meisterdame. Ringkäigu lõpuks on igale lapsele üllatus, tee ja piparkoogid.	Eesti keel, kehaline kasvatus, kunstõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee monistemuuseum.ee

Vana-Võromaa Kultuurikoja ja Mõniste Talurahvamuuseumi 2022. aasta tunnid on täiendamisel. Info lisandub jooksvalt muuseumide kodulehtedele www.vorumuseum.ee ja www.monistemuuseum.ee , käesolevat ajakava täiendatakse jaanuaris 2022.

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	MAI			
mai	Kohtukulli pilgu all (1,5 tundi)	Karilatsi vallakeskuse ametihooned on magasiait, valla- ning vaestemaja. Kes või mis on „kohtukull“, milliseid nimetatud hoonetest ta oma pilgu all hoidis, sellest tuleb juttu Eesti talurahva omavalitsuse kujunemist tutvustavas muuseumitunnis. Lisaks rollimäng „Kohtuistung vallamajas“. Võimalik tellida veebitund.	Eesti ajalugu 2. Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Tüdrukute õhtu (2 tundi)	Pruudikandidaadil tuleb oma käteosavust ämmale tõestada. Enne pulmi on mõrsjal koos sõbrannadega sobiv tulla muuseumisse, et järele proovida, kas tulevane perenaine saab hakkama traditsiooniliste töödega. Noortel naistel tuleb tõestada enda oskusi mitmes talutoimetuses.	Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka eestikeelne mänguvariant.	Eesti keel. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui sauna köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JUUNI			
juuni	Saun - talurahva tohter (umbes 2 tundi)	Paneme kütte suitsusauna ja sel ajal, kui saun köeb, räägime vanemast saunakombestikust Lõuna-Eestis. Otsime õigeid kerisekive, teeme valmis saunaviha ning õpime selgeks saunasõnad. Teeme juttu ka tuleohutusest ning tervise hoidmisest.	Inimeseõpetus, Eesti ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, inimeseõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Tsihiotsmismäng Karilatsin (1,5 kuni 2 tundi)	Võrokeelne orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele.	Eesti keele I kursus „Keel ja ühiskond“. Inimeseõpetus. Ajalugu. Kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee